

PITÄJÄJUHLA HEINÄHUVAN HISTORIA

OSA II – vuodet 1976 – 1980

KUUDES HEINÄHUPA 14. – 16.7.1976

Heinähupajuhlia oli tähän saakka saatu viettää kauniin sään vallitessa. Kuudetta hupaa ei sää suosinut. Kihauslauantain sää, jolloin vietettiin toripäivää, juostiin kihaushölkkä ja tanssittiin Kivisalmen lavalla, oli sään puolesta hyvä. Pääjuhlan alkaessa Koivuniemen Lomakeskuksessa sää muuttui vesisateeksi, joka vei yleisön pääosan pois juhlapaikalta jo puoliajan jälkeen. Kansansuussa viikkoa, jolla Heinähupa järjestettiin, kutsutaan ”akkainviikoksi” sillä perusteella, että usein viikon nimipäivät ovat naisten. Akkainviikolla sanotaan aina satavan.

Lauantai-iltana oli Kivisalmen lavalla hupatanssit, joissa soitti Esko Hirvosen ja Matti Vuorjoen yhtyeet.

Opettaja Oili Turunen oli tullut mukaan Heinähuvan järjestelyihin. Hän toimi Heinähupatoimikunnan sihteerinä. Turunen oli koonnut ja harjoituttanut kirkonkylän koulun oppilaista tanssiryhmän ”Pikkuballerinnat”.

Pikkuballerinat vuoden 1976 Heinähuvassa. Kuva: Oili Turunen.

Ilmeisesti Oilin toimesta koulukeskukseen oli järjestetty käsityön myyntinäyttely. Näytteillepanijoita oli yli 20 ja näytteillä olevia töitä yli 300. Näyttely antoi varsin monipuolisen ja

edustavan kuvan räakkyläläisten käsityötaidosta. Näytteillä ja myytävänä oli kudonnaisista mm. tākānōitä, shaaleja, ryijyjä, mattoja, lapasia, kintaita ja erilaisia kuultokudonnaisia. Puutyöosastolla oli runsas valikoima puu- ja pahkatöitä sekä tuohitöitä; torvia, virsuja ja vakkoja.

Kirkonkylän urheilukentällä käytiin ennen pääjuhlan alkamista ”urheiluhupa”, jossa tarjottiin harmitonta hauskaa katsojille. Kilvassa kamppailivat leikkimielellä Räakkylän kunnan, Osuuskaupan, yksityisyrittäjien ja maataloustuottajain joukkueet. Maataloustuottajat voittivat ja toiseksi tuli kunta.

Pääjuhlan aluksi nousi lippu salkoon, Rasivaaran tanhujoukkueen suorittaessa lipunnoston. Mari Hirvonen lauloi lippulaulun, Räakkylän Pelimannien soittaessa. Tervehdyspuheen piti kulttuurilautakunnan puheenjohtaja Aura Uusitupa. Puheessaan hän korosti Heinähuvan merkitystä pitäjäjuhlanä. Heinähupa tavoitti enemmän pitäjäläisiä kuin mikään muu tapahtuma Räakkylässä. Pitäjäjuhlaan kokoontuivat tapaamaan toisiaan niin entiset kuin nykyiset räakkyläläiset. Heinähuvasta oli tullut perinne, jolle oli toivottava menestystä tulevaisuudessa. Helsingin seudun räakkyläläisten puolesta tervetulotoivotuksen esitti Ensio Vänskä. Hän toimi juhlan juontajana yhdessä Aura Uusituvan kanssa.

Juhlan ohjelmasta huolehtivat pääosin pitäjän omat esiintyjät ja -ryhmät. Juhlan ulkopuolisena pääesiintyjänä oli Auran ystävä laulaja-näyttelijä Ritva Oksanen. Häntä säesti harmonikkataiteilija Raimo Roiha.

Vuoden 1976 kunniaheinämiespariskunnaksi valittiin Elsa ja Eero Kankaanrinta. Kunnanjohtaja Ilkka Simanainen puhui Kankaanrinnoille. Hän kiitti heitä pitkäaikaisesta työstä Räakkylän hyväksi. Eero Kankaanrinta on ollut kunnan keskeinen päättäjä jo 1910 luvulta aina näihin päiviin saakka. Puheessaan 85-vuotias kunniaheinämies totesi viikatteen olevan hänelle – pitkäaikaiselle maanviljelijälle - tuttu työväline. 80-vuotias Elsa Kankaanrinta puolestaan kertoi oppineensa käyttämään haravaa jo pikkutyttönä.

Räakkylän Pelimannit soittivat. Rasivaaran nuorisoseuran tanhuryhmä esitti tanhujaan Räakkylän Pelimannien musiikin tahdissa. Oili Turusen ”Pikkuballerinnat” esiintyivät. Heitä säesti musiikinopettaja Pertti Häkkinen. Joensuun painijat esittivät voimistelua ja harjoituspainiesityksen. Näytöksen selosti Sakari Kinnunen. Hän oli 1960-luvulla yksi maakuntamme nimekkäimmistä painijoista.

Helsingin seudun räakkyläläiset järjestivät yleisökilpailun tanssissa. Parien piti tanssia omena poskien välissä. Kisan voiton veivät Eini ja Kalevi Hyvärinen Rasivaarasta.

Kuntien välinen leikkimielinen kilpa käytiin heinän seivästyksessä. Kilvan voitti isäntäkunta Räakkylä.

Heinähupa sunnuntai päättyi katutansseihin kirkonkylän keskustassa. Tanssimusiikin soitti Esko Hirvosen yhtye. Tanssijoita oli paljon, vaikka sää oli sateinen.

SEITSEMÄS HEINÄHUPA 16. - 17.7. 1977.

Heinähuvalla oli suuri vaikutus kunnan kulttuuritoimintaan. Vuosittain se kuvasi, miten seurojen toiminta kehittyi ja esiintymisryhmät lisääntyivät. Kulttuurilautakunta Räakkylään perustettiin vuonna 1973. Lautakunnan ensimmäiseksi puheenjohtajaksi valittiin Aura Uusitupa. Pertti

Häkkisen valinta peruskoulun musiikin opettajaksi vuonna 1973 ja hänen tulonsa aktiivisesti mukaan paikkakunnan musiikkielämän kehittämiseen oli myös ratkaisevaa Heinähuvan järjestämiselle kunnan omin voimin. Rääkkylän Musiikkikoulu perustettiin vuonna 1972. Lasten kesäisiä musiikkileirejä alettiin järjestää vuonna 1983.

Vuonna 1977 kunnan nuorisosihteeriksi valittiin Seppo Mustonen. Hän tuli aktiivisesti mukaan Heinähuvan järjestelyihin. Vuoden 1984 kunnallisvaaleissa Mustonen valittiin kunnanvaltuutetuksi, jossa tehtävässä hän aktiivisesti ajoi Heinähuvan kehittämistä kansanmusiikkifestivaaliksi. Seposta tuli aikanaan Kansanmusiikkiyhdistyksen toiminnanjohtaja ja Kihaus-festivaalin luoja Sari Kaasisen kanssa.

Tämän hupatapahtuman järjestelyt tuottivat jo vaikeuksia. Kulttuurilautakunta kävi neuvotteluja paikkakunnan seurojen kanssa. Varmaan edellisen kesän pääjuhlan osittainen epäonnistuminen huonon sään vuoksi vaikutti asiaan. Seurat vaativat, että kunnan oli otettava entistä enemmän taloudellista vastuuta kesäjuhlasta. Neuvotteluissa päädyttiin siihen, että kunta antaa ”ns. sadevakuutuksen” eli tarvittaessa maksaa pitäjäjuhlasta seuroille tulevan tappion.

Nuorisoseurat olivat luoneet ja kehittäneet nuorison harrastustoiminnan kylillään. Heinähuvan alkaessa nuorisoseurojen toiminta kuitenkin Rasivaaraa ja Varpasalaa lukuunottamatta oli kovin vähäistä. Niemisessä paikallinen urheiluseura, Niemisen Urheilijat, toimi aktiivisesti erityisesti jalkapallossa. Seitsemännen Heinähuvan järjestelyihin tulivat mukaan varpasalolaiset ja niemiseläiset.

Heinähuvan tapahtumat alkoivat jo perjantai-iltana heinähupahölkällä. Hölkästä oli tullut koko maakunnan käsittävä tapahtuma. Juoksijoita oli yli 50. Kilpasarjaan osallistui 13 juoksijaa. Kilpasarjan voitti Mutalan Riennon Kari Issakainen. Rääkkyläläinen Reijo Laakkonen oli neljäs ja Eero Tikkanen viides.

Lauantaipäivä aloitettiin pitäjämarkkinoilla. Markkinoiden järjestelyistä vastasi Jouko Kaasinen apureineen. Hupamarkkinat olivat tulleet laajalti tiedoksi ja ”kaiken maailman rihkamakauppiaita” olisi ollut paljon tulossa. Heinähupa-toimikunta oli päättänyt, että markkinoista ei saa tulla ”rihkamakauppiaitten” markkinapaikka. Siksi torimyyjiksi otettiin vain rääkkyläläisiä myymään tuotteitaan. Torimyyjiä oli kaikkiaan 15. Rasivaaran lapsiryhmä ”Mukulat” oli muuttunut ”Tsupukoiksi”, jotka kauppasivat markkinoilla taittamiaan saunavastoja, joiden mukaan sai heidän tekemän värssyn: ”Kun vastalla roputat ja veellä kastutat niin eiköse oo onnee suuremmoista, sellaista ei varmasti löyvy toista”.

Rääkkylän Martat järjestivät torilla ”Essu-messut”. Markkinoinnin edistämiseksi Heinähupatoimikunnan sihteeri Oili Turunen pani spontaanisti toimeen mannekiiniesityksen, johon yleisön joukosta etsittiin essujen esittelijät. Markkinatunnelmaa loihti ja lisäsivät Rääkkylän Pelimannien musiikkiesitykset.

Lauantain hupaohjelmaan tuli kyykkäkilpailu. Rääkkylässä ilmeisesti pelattiin kyykkää nyt ensimmäisen kerran, kun Helsingin seudun rääkkyläläiset haastoivat Rääkkylä-Seuran kyykkäkilpaan. Kyykkä pelattiin mies- ja naisjoukkueissa, joukkueessa oli neljä pelaajaa. Rääkkylän miehet hävisivät haastajilleen, mutta naiset voittivat. Kyykkäottelusta tuli Heinähupaan perinne vuosiksi.

Kyykkäottelusta tuli monivuotinen Heinähuvasa, kuva luultavasti 80-luvulta. Kuva: Oiva Kostamo.

Lauantaipäivä päättyi kahdessa paikassa pidettyihin hupatansseihin. Kivisalmen lavalla soitti Rääkkylän Pelimannit. Niemisen urheilutalossa, varttuneen väen ”humpissa”, soitti vanhemman polven soittajista kokoonpantu ”Huru-ukot”.

Sunnuntaipäivä alkaa jumalanpalveluksella Rääkkylän kirkossa. Kirkkoajan jälkeen on kirkonkylän urheilukentällä Niemisen urheilijain järjestämä jalkapallo-ottelu Nuorten Tuottajain ja Niemisen Mimmiliigan välillä. Tuottajat voittivat ottelun. Pelin tuomitsi Pekka Ripatti, joka toimi aikanaan Kontiorannan varuskunnan komentajana.

Sunnuntain pääjuhla, jossa oli väkeä noin 1.500, saatiin viettää kauniin aurinkoisen sään vallitessa. Juhla aloitetaan perinteisesti lipunnostolla. Rääkkylän Pelimannit soittavat lippulaulun ja Varpasalon tanhuajat nostavat lipun salkoon.

Tervehdyspuheen pitää Osmo Hirvonen. Vuoden 1977 kunniaheinämieheksi valitaan Helli ja Toivo Toropainen Oravilahdelta. Arvonimen vakuudeksi Helli saa haravan ja Toivo viikatteen.

Juhlan juontajaksi ja paikkakunnan ulkopuoliseksi esiintyjäksi lavalle nousi Kaarlo ”Kalle” Juurela. Hän on näyttelijä-laulaja, tuli tunnetuksi erityisesti kuplettilaulajana ja humoristina. Juurelan muistettavin hahmo oli ”Vekseli-Ville”, ”Suhina-Lempin” poikaystävä. Vekseli-Ville ja muut Juurelan hahmot saivat hupavieraat iloitsemaan ja ”kättä yhteen panemaan”, niin kuin nykyään sanotaan.

Varpasalon Nuorisoseuran tanhujoukkue Niilo Kuuselan johdolla esitti tanhusikermän. Rääkkylän mieskuoro lauloi, johtajanaan Pertti Häkkinen. Rääkkylän pelimannit soittivat Esko Hirvosen johdolla. Helsingin seudun rääkkyläläisten terveiset juhlaan toi Pekka Halttunen. Hän esitti myös ”savolaista sananrieskoo”. Pekka Halttusesta tuli vuosiksi Heinähuvan kävijä ja mitä moninaisimman ohjelman suorittaja. Rasivaaran nuorisoseuran ”Mukuloista” oli Pirkko Kaasisen ohjauksessa syntynyt neljän tytön esiintymisryhmä, joka oli saanut nimekseen ”Tsupukat”, jotka

esittivät sikermän paimenrunoja ja -lauluja. Oilin ”Pikkuballerinnat” tanssivat charlestonia ja humppaa.

Naapurikuntien välisen heinäaiheisen kisan voitti Pyhäselän kunta. Rääkkylän Martat vastasivat huparavintolasta.

Juhlapäivä päättyi kirkonkylän katutansseihin, jotka kestivät peräti kaksi tuntia. Musiikista vastasi Rääkkylän Pelimannit.

Vuoden 1977 kunniaheinämiespariskunta Helli ja Toivo Toropainen. Toivo ”Porkkana-Topi” toimiessa 1950-luvulla 4H-yhdistyksen neuvojana luotiin pohja Rääkkylän erikoiskasviviljelylle. Toivo oli 1960-1970-luvuilla keskeinen kunnan päättäjä, ja hän toimi mm. valtuuston puheenjohtajana vuosina 1966-1969. Kuva: Rääkkylä-Seura.

KAHDEKSAS HEINÄHUPA 15. - 16.7. 1978

Kesän 1978 Heinähupa jäi historiaan juhlanä, joka kokonaisuudessaan järjestettiin oman kunnan esiintyjävoimin. Juhlan ohjelma oli perinteistä. Mukaan juhlan järjestämiseen tuli mukaan Haapasalmi-Sangenlahden kylät Urheilu- ja nuorisoseura Sisun johdolla. Keskeisimmät ohjelmanumerot olivat alueen kyläläisten valitsemia ja valmistamia. Myös Rasivaaran Nuorisoseura oli edelleen juhlan järjestelyissä voimakkaasti mukana.

Perjantai-iltana oli perinteinen heinähupahölkä. Hölkän järjestäjänä oli nyt Rääkkylän Kipinä. Osanottajia kilpasarjassa oli 12 ja kuntosarjassa 50. Heinähupahölkästä näytti muodostuneen valtakunnallinen juoksutapahtuma. Osanottajia on Turusta ja Oulun naapurista Kempeleeltä asti. Hölkän kilpasarjan voitti Joensuun Katajan Aimo Skugin.

Lauantai alkoi hupamarkkinoilla. Maakuntalehti Karjalan Maa kirjoitti, että myyjien määrä on aikaisempiin vuosiin verrattuna vähentynyt. Monet hupavieraat valittivat, että kysytyimmät tuotteet, kotitekoiset leivät, piirakat ja kukot sekä varhaisperunat, vihannekset ja marjat loppuivat pahasti kesken. Toivottiin enemmän myyjiä ja myytävää tavaraa.

Rääkkylän kesämökkiläiset Olli Hirvonen, Veijo Hukka ja Mauno Rautiainen olivat järjestäneet taidenäyttelyn koulukeskukseen. Näytteillä oli 28 työtä. Näyttelyyn tutustui lauantain ja sunnuntain aikana yli 200 rääkkyläläistä.

Lauantaina pelattiin koulukeskuksen pihassa kyykkäottelu Rääkkylän ja Helsingin seudun rääkkyläläisten joukkueiden kesken. Rääkkylän naiset voittivat haastajansa, mutta paikkakunnan miehet hävisivät jälleen.

Heinähupalauantain päätteeksi oli lasten tapahtuma Rasihovissa. Siellä esiintyivät Rasivaaran nuoret teatteriharrastajat. Illan aikana oli myös elokuvaesityksiä. Aikuisen väen lauantain hupailu päättyi Kivisalmen lavalla pidettyihin heinäansseihin, joissa soitti Esko Hirvonen yhtyeineen.

Ilmojen haltija piinasi järjestäjiä vielä lauantaina, mutta sunnuntain koettaessa se soi hupailijoille moitteettoman aurinkoisen juhlasään. Pääjuhlan alkaessa todettiin pitkälle yli tuhannen henkilön tulleen katselemaan ja kuuntelemaan rääkkyläläisten omin voimin aikaansaamaan hupailua ja samalla tapaamaan naapureita, ystäviä ja tuttavvia.

Sunnuntain pääjuhla aloitettiin perinteisellä lipunnostolla ja lippulaululla. Lipun nostivat salkoon urheilu- ja nuorisoseura Sisun edustajat. Rääkkylän Pelimannit soittivat ja lippulaulun lauloi yleisö.

Kunnanhallituksen puheenjohtaja Toimi Pakarinen piti tervehdyspuheen. Pitäjäjuhlan juontajana toimi Jouko Kaasinen.

Rasivaaran nuorisoseuran tanhuajat esittivät viikatteineen ja haravoineen ”niittotanhun”, jonka päätteeksi luovutettiin perinteiseen tapaan viikate ja harava kunniaheinämieheksi nimetyille Veikko ja Helli Hirvoselle Oravisalosta.

**Vuoden 1978 kunniaheinämiespariskunta Helli ja Veikko Hirvonen. Hirvoset ovat syntyperäisiä rääkkyläläisiä. Elämäntehtävänään he viljelivät kotitilaansa Oravisalossa.
Kuva: Rääkkylä-Seura.**

Pääjuhlan keskeinen ohjelmanumero oli Seppo Juhani Ruotsalaisen kirjoittama ”Lottopotti” näytelmä, jonka esitti urheilu- ja nuorisoseura Sisun näytelmäryhmä. Näytelmän ohjasi nuorisosihteeri Seppo Mustonen. Vaikka se lottopotti lopuksi jäi saamatta, riitti näytelmässä vauhtia ja tapahtumia.

Rasivaaran nuorisoseurassa oli syntynyt neljän nuoren miehen lauluyhtye ”Rasikasvot”. Yhtyeen jäsen Taisto Rautiainen teki tunnettuihin sävelmiin uudet sanat, joita hauskoja ”ralleja” Rasikasvot esittivät. Rasikasvot esiintyivät nyt ensimmäisen kerran. Kvartetista tuli tulevaisuuden esiintymisryhmä Heinähupaan ja muihinkin tilaisuuksiin.

Rasikasvot esiintyi vuosien varrella useammassa Heinähuvassa. Kuva on otettu Mikkeli-tilaisuudessa Helsingissä joskus 70-luvulla. Vasemmalta: Veli-Pekka Kaasinen, Jouko Kaasinen, Reino Hirvonen ja Taisto Rautiainen. Kuva: Liisa Vänskän kotiarkisto.

Rasivaaran nuorisoseuran tanhuryhmä esitti lisää tanhuja, Kari Kinnusen säestäessä. Rääkkylän Pelimannit soittivat. Tsupukat esittivät sikermän runoja ja lauluja.

Rääkkylän, Liperin, Kiteen ja Pyhäselän kuntien edustajien välillä pidettiin hupaisa kilpailu, jossa etsittiin ensin heinäkasasta saunan avain, sitten pilkottiin saunapuut ja lopuksi taitettiin saunavastat. Nopeimmin asiat selvittivät Rääkkylän edustajat kunnanhallituksen puheenjohtaja Toimi Pakarinen ja elinkeinosihteerin Sinikka Piironen.

Rääkkylän kahdeksas heinähupa päättyi kirkonkylän keskustassa pidettyihin katutansseihin, joissa soitti Kari Kinnusen yhtye.

YHDEKSÄS HEINÄHUPA 14. - 15.7. 1979

Jo 1970-luvun puolivälissä kesätahtuman järjestäjät ”väsyivät” juhlan järjestelyihin. Vuoden 1979 Heinähuvan järjestäminen tuotti jo erityisiä vaikeuksia. Kulttuurilautakunta kävi pitkän kevättä neuvotteluja paikkakunnan järjestöjen kanssa, mutta pääjärjestäjää ei löytynyt. Näytti jo siltä, että kesän 1979 juhlat jäisivät pitämättä. Kokouksessaan 17.5.1979 kunnanhallitus päätti, että Heinähupa kuitenkin pidetään. Kunta otti juhlasta taloudellisen vastuun kulttuurilautakunnan laatiman kustannusavion mukaisesti. Kunta palkkasi Jouko Kaasisen, Jussi Ilvosen ja Eero Pitkäsen vuoden 1979 juhlan järjestäjiksi. Nuorten miesten kanssa laadittiin kirjallinen sopimus. Tehtävästä maksettiin 5.000 markan kokonaispalkkio. Heinähuvan järjestelyjä valvomaan tuli kulttuurilautakunta, jonka puheenjohtajana tuolloin oli Terttu Makkonen. Helsingin seudun rääkkyläläiset tulivat pitäjäjuhlan järjestelyihin entistä suuremmalla panoksella mukaan seuran

uuden puheenjohtajan Ensio Vänskän johdolla.

Yhdeksäs Heinähupa käynnistyi lauantaina perinteisin menoin. Puolen tuhannen hengen yleisö valloitti Rääkkylän torin, jossa vallitsi kunnon markkinameininki. Heinähuvan järjestäjät olivat ottaneet huomioon valitukset edellisen kesän markkinoiden vähäisistä myyjistä ja tuotteista. Heti aamusta täyttyivät toripöydät. Rääkkylän erikoistuvan maatalouden tuotteita näkyi toripöydillä; mansikkaa, perunoita, sipulia ja erilaisia vihanneksia oli tarjolla runsaasti. Ruisleivät, vehnäset, lanttu- ja kalakukot, kakut ja piirakat olivat kysyttyä tavaraa. Muutaman vuoden keskeytyksissä ollut käytettyjen tavaroiden huutokauppa pitäjäseuran toiminnan hyväksi pidettiin vanhaan malliin. Huutokaupattavaa oli saatu lahjoituksena kauppaliikkeiltä ja yksityisiltä kuntalaisilta. Meklarina oli Antti Ruotsalainen.

Heinähupatoimikunta oli painattanut myyntiin ensimmäisen kerran heinähupapaitoja, jotka kävivät hyvin kaupaksi. Paitavarasto taisi loppua kesken. Myöhemmin tuli myyntiin heinähupahattu. Noilla tuotteilla rahoitettiin huvan järjestämistä.

Perinteinen kyykkäottelu pidettiin koulukeskuksen pihassa, Rääkkylän ja Helsingin seudun rääkkylälaisten välillä. Rääkkylän joukkueet voittivat. Esa Pakarinen ”Severi Suhonen” oli mukana juhlissamme ja pelasi Helsingin seudun rääkkylälaisten joukkueessa.

Heinähupahölkkä pidettiin nyt lauantai-iltana. Illalla tanssittiin heinätanssit Kivisalmen lavalla. Musiikista vastasi Esko Hirvonen orkestereineen ja Juhani Riikonen ja Humppahirmut.

Sunnuntaipäivä aloitettiin jumalanpalveluksella Rääkkylän kirkossa. Pääjuhla entiseen malliin aloitettiin lipun nostolla Koivuniemen salkoon. Siniristilippumme kohosi salkoon kansallispukuisten nuorten nostamana yleisön laulaessa lippulaulun.

Tervehdyssanat lausui Rääkkylä-Seuran puheenjohtaja Aulis Pakarinen. Hän totesi mm. että kesäjuhlamme on osoittanut tarpeellisuutensa. Heinähuvassa pitäjän nykyiset asukkaat, täältä poismuuttaneet, kesävieraat ja lomalaiset voivat tavata toisiaan. Kun juhlamme pyritään järjestämään pääasiassa omin esiintyjävoimin, on juhlalla suuri kulttuurillinen merkitys. Heinähuvan myötä on syntynyt useita uusia esiintyjäryhmiä. Pakarinen ilmoitti, että kunta ja Rääkkylä-Seura suunnittelevat tulevan vuoden juhla järjestämistä Paksuniemessä Turtialan alueella.

Tämän jälkeen kunniaheinämiespariskunnaksi nimitettiin Antti ja Aune Ruotsalainen.

Juhlan juontajina toimivat Taru Hirvonen ja Jouko Kaasinen.

Pääjuhlan odotetuin ja keskeisin ohjelmanumero oli kansantanssiryhmä Motoran ja Pohjois-Karjalan pelimannien esiintyminen. Ohjelmassa nähtiin ja kuultiin mm. suomalainen tanssisommitelma sekä karjalaisia leikkejä ja tanhuja. Tanssijain lisäksi esiintyivät Motoran pelimannimusiikki-, laulu- ja lapsiryhmät.

Vuoden 1979 kunniaheinämiespariskunta Aune ja Antti Ruotsalainen. Savolaissyntyinen Antti oli persoonallinen poliisimme. Ruotsalaiset osallistuivat vuosikymmenet aktiivisesti kotiseututyöhön. Kuva: Rääkkylä-Seura.

Rasikasvot-yhtye esiintyi toista kertaa Heinähuvassa. Rasikasvoin kuuluvat Jouko ja Veli-Pekka Kaasinen, Reino Hirvonen sekä Taisto Rautiainen, joka myös sanoitti kvartetin humoristiset kappaleet. Hupavieraaksi tullut kansantaiteilija Esa Pakarinen lauleli Rasikasvojen kanssa Rääkkylään liittyviä kappaleita.

Esa Pakarinen ”Severi Suhonen” tuli yllättäen hupalavalle ja esitti oman ohjelmansa. ”Severin” mainiot tarinat ”autonkuljettajastaan” Esa Pakarisesta ja tämän ”yksitöisen äijän” toilausista olivat todella naurettavaa kuultavaa. Välillä Severi vetäisi hanuristaan reippaita säveliä.

Rasivaaran Tsupukat esittivät itä- ja rajakarjalaisia kansanlauluja, ”Kaikuja Karjalasta”. Esityksen oli suunnitellut ja ohjasi Pirkko Kaasinen.

Pekka Halttunen, Helsingissä asuva entinen rääkkyläläinen, tulee mukaan Heinähuvan esiintyjien joukkoon. Pekka on Rääkkylän entisen kirkkoherra Halttusen poika. Hän esitti vaikuttavan ”Pielisenballadin”, joka on lieksalaisen Kaisu Pato-ojan kirjoittama. (löytyy kirjastosta)

Pekka Halttusesta tulee Heinähuvan ja Kihauksenkin pitkäaikainen ohjelmansuorittaja, ”humoristi”.

Sunnuntaipäivänä oli mahdollisuus risteillä Faust-vesibussilla Oravisalon ympäri. Helteinen sää houkuttelikin vesille. Laiva sai tehdä monta matkaa täpötäynnä matkustajia. Tämä hupaohjelma oli

Helsingin seudun räakkyläläisten järjestämä.

Räakkylän ja sen naapurikuntien välinen heinäaiheinen kilpailu kuului edelleen pääjuhlapäivän ohjelmaan. Kilpailussa piti purkaa heinähaasia ja kuljettaa heinät suojaa, läheiseen latoon. Voittajaksi selvisi Pyhäselkä.

Räakkylän kirkossa pidettiin sunnuntai-iltana kirkkokonsertti. Konsertissa esiintyivät kanttori Anja Hyyryläinen ja pastori Toivo Hyyryläinen. Hupapäivä päättyi Räakkylän Kauppa Oy:n pihassa järjestettyihin katutansseihin, joissa soitti Kari Kinnusen trio.

Heinähupa-katutanssit, kuva vuodelta 1980. Kuva: Räakkylä-Seura.

Heinähupa saatiin viettää kauniin lämpimän sään valitessa. Juhlintaan osallistui järjestäjien arvion mukaan noin 1.500 henkilöä.

KYMMENES HEINÄHUPA 11. - 13.7.1980

Heinähuvan järjestäminen oli ollut edelleen vaikeaa. Järjestöjen välillä kevään aikana käydyissä neuvotteluissa päädyttiin ratkaisuun, että kokonaisvastuu Heinähuvan järjestelyistä tuli Räakkylä-Seuralle. Mukaan järjestelyihin tuli entistä suuremmalla panoksella myös Helsingin seudun räakkyläläiset ry. Valtuusto teki päätöksen kunnan osallistumisesta kesäjuhlan mahdollisen tappion maksamisesta. Paikkakunnan järjestöt tulivat kyllä voimavarojensa mukaan järjestelyihin. Heinähuvan pääjuhlan pitopaikka muuttui Koivuniemestä Paksuniemeen, Turtialan piha-alueelle.

Heinähupatapahtuman markkinointia lisättiin. Kirjapainossa painettu käsiohjelma otettiin käyttöön.

MTV etsi syksyllä 1979 yhdessä läänienhallinnon ja maakuntaliittojen kanssa maakunnittain kuntaa, joka loisi kuvan suomalaisesta kesästä. Etsittiin ”suvipitäjiä” MTV:n samannimiseen kesäiseen elokuvasarjaan. Pohjois-Karjalan suvipitäjäksi valittiin Rääkkylä. Jokaisesta pitäjstä tehtiin televisio-ohjelma kesällä 1980.

Tutustuakseen Rääkkylään ja kertoakseen Suvipitäjä-ohjelmasta ja mitä tulevana kesänä Rääkkylässä tapahtuu, järjesti MTV Rääkkylän paukkupakkasessa 21.1.1980 Rasivaaran Nuorisoseuran avustuksella Suvipitäjä-iltamat Rasihovissa. Rasivaaran esiintymisryhmät Tsupukat, tanhuryhmä, joka oli saanut nimekseen Rikurilla, Rasikasvot sekä Sari ja Kaisa, esiintyivät. Rasivaaran Nuorisoseuran näytelmäryhmä esitti huvinäytelmän ”Minäkö vanhapoika”.

Suvipitäjä-ohjelmaa kuvattiin Rääkkylässä kesän 1980 Heinähuvan aikaan. Tämä aiheutti kesätapahtuman ohjelmalle ja järjestelyille omat vaatimuksensa. Suvipitäjä-ohjelmaan pääsivät Heinähuvan pääjuhlassa esiintyneet Rasikasvot, Rikurilla ja Tsupukat, johon kuuluivat mm. Kaasisen sisarukset Sari ja Mari, joka tuolloin oli 8-vuotias. Molemmista tuli taiteilijoita, Sarista Värttinän ja Kihauksen perustaja ja Marista maailmantähti, nykyisen Värttinän johtaja.

Jouko Kaasinen, joka oli ollut mukana hupajärjestelyissä jo useampana vuonna ja vastasi yhdessä Jussi Ilvosen ja Eero Pitkäsen kanssa edellisen kesän Heinähuvan järjestelyistä, valittiin kunnan matkailusihteeriksi. Hänen tehtävänään oli valvoa Heinähuvan valmisteluja ja ohjailla TV-ohjelman tekoa Rääkkylän puolesta.

Heinähupa-viikonvaihte avattiin perjantai-iltana tansseilla Kivisalmen lavalla. Tanssimusiikkia soittivat Rääkkylän Pelimannit ja Markku Laasosen yhtye.

Lauantai alkoi kirkonkylän keskustassa torin ja torikahvilan avaamisella. Paikallislehti kertoo, että parhaiten menivät kaupan syötävät, mutta ostajansa oli myös käsitöillä ja taiteellakin. Puolelta päivin koulukeskuksen pihassa käytiin kyykkäkilpailu Helsingin seudun rääkkyläläisten ja Rääkkylä-Seuran välillä. Järjestämisvuorossa olleen Rääkkylä-Seuran joukkue oli naisten ottelussa parempi, mutta pääkaupunkiseudun miehet voittivat, niin kuin monta kertaa ennenkin.

Heinähupahölkä juostiin klo 16. Lähtö- ja tulopaikka oli nyt Koivuniemi.

Perinteiset heinähupatanssit tanssittiin Kivisalmen lavalla. Musiikista huolehti Rääkkylän Pelimannit suurella kokoonpanolla. Tanssien yhteydessä järjestettiin laulusolistikilpailut.

Joensuussa risteilyliikenteen aloittaneen Reijo Ikosen Bruvik-laivan piti tuoda hupavieraita Paksuniemeen, mutta laivaan tulleen vian vuoksi matka peruuntui.

Sunnuntaipäivä alkoi jumalanpalveluksella Rääkkylän kirkossa.

Pääjuhla Paksunniemen ulkomuseoalueella alkoi perinteiden mukaisesti lipunnostolla ja lippulaululla. Joensuun puhallinorkesteri soitti.

Pääjuhlan juontajina toimivat Taru Hirvonen ja Jouko Kaasinen.

KYMMENES

HEINÄHUPA

Rääkkylässä

11.—13. HEINÄKUUTA 1980
VIETÄ VIIKONLOPPU KESÄISESSÄ
POHJOIS-KARJALAN SUVIPITÄJÄSSÄ

Vuoden 1980 Heinähuvan ohjelmalehtisen kansi.

Kunnanjohtaja toivotti juhlavieraat tervetulleeksi Rääkkylän Heinähupaa. Puheessaan hän kosketteli kesäjuhlamme aloittamisen tarvetta 10 vuotta sitten, juhlien vieton moni-ilmeisyyttä vuosien varrella, juhlan vaikutusta paikallisten järjestöjen toimintaan ja kunnan kulttuurielämän ja harrastustoiminnan kehitykseen. Samalla hän puhui kunnan palveluvarustuksen ja elinkeinoelämän kehityksestä viimeisten vuosien aikana. Simanainen sanoi muun muassa ”1960-luvun jälkipuolisko ja vuosikymmenen vaihte Rääkkylän nykyistä ja tulevaa kehitystä ajatellen oli poikkeuksellinen ja merkittävä. Noihin aikoihin tapahtui selvästi havaittava ja ratkaiseva käänne kunnan kehityksessä. Huoli kunnan itsenäisyyden menettämisestä pani kunnallishallinnon aikaisempaa tehokkaampiin toimiin kunnan kuntalaisille tarjoamien palvelujen lisäämiseksi ja parantamiseksi ja erityisesti paikkakunnan yksipuolisen elinkeinoelämän kehittämiseksi.

Opettaja Annikki ja maanviljelijä Aulis Pakarinen tunnetaan hyvin aktiivisina kotiseutu- ja nuoriseuraimisina. Aulis oli keskeinen toimija ja päättäjä mm. Osuuskaupan hallinnossa ja maakunnan sekä Rääkkylän matkailua kehitettäessä. Kuva: Rääkkylä-Seura.

Rääkkylä oli moniin muihin vastaavassa asemassa oleviin kuntiin nähden poikkeus siinä, että kehittämistoimenpiteet aloitettiin monilla tahoilla tehokkaasti ja monesti kovin omaperäisesti. Erääksi elinkeinojen kehittämisseläktöriksi tuli aivan uusi alue: matkailu ja lomamajoitus. Varsin lyhyessä ajassa Rääkkylä tuli omaa maakuntaakin laajempien alueitten tietoon erityisesti omaperäisistä toimenpiteistään matkailun ohjelmapalvelujen järjestäjänä. Me rääkkyläläiset muistamme sen aikaiset rantakalaillat ohjelmiseen, lomailtamat Lomaravintolassa, kesäteatterin Vuoniemessä ja monet muut tapahtumat, jotka olivat järjestetty paikkakunnalle tulleita matkailijoita ja lomalaisia ajatellen, mutta joihin me paikkakuntalaiset myös osallistuimme. Tilaisuudet ja ohjelmat olivat rääkkyläläisin voimin järjestettyjä ja aidon omaperäisiä. Rääkkylän matkailukesän päätapahtumaksi piti saataman suurempi kansanjuhla. Tämä vaatimus oli perusteena Heinävuvan aikaansaamiselle.

Muut tavoitteet kesätapahtuman järjestämiseksi olivat ilmeisesti paikkakunnan järjestöjen toiminnan ja sitä kautta kulttuuritoiminnan elvyttäminen sekä varojen hankkiminen järjestöjen toimintaa varten. Heinähupa-juhlamme syntyi aikana, jolloin paikkakunnan kehitys selvään nousuun. Heinähupa oli osa tätä kehitystä. Ei voitane väittää, etteikö päättynyt kymmenvuosikausi

olisi ollut Rääkkylän historian nopeinta kehityskautta. Tässä vaiheessa on vaikea uskoa, että alkanut vuosikymmen yltäisi menneeseen. Taloudellisissa vaikeuksissa kamppaileva Rääkkylä oli 1970-luvulla pystynyt kuromaan umpeen sen jälkeenjääneisyyden, joka yhteiskunnallisten palvelujen tarjonnassa oli. Tämän rinnalla kuntaan oli saatu syntymään tuntuva määrä uusia työpaikkoja teollisuuteen ja palveluelinkeinoin. Kunnan peruselinkeinoja maatilataloutta on saatu voimakkaasti kehitetyksi. Kaikki tämä oli tapahtunut suhteellisen lyhyenä aikana, eikä huomattavasti parantuneista palveluista oltu tarvittu rääkkyläläisiltä periä korkeampaa maksua. Veroäyrin hintahan on pysynyt samana koko kymmenvuosikauden. Kehityksen eteenpäin viemiseksi paikkakunnalla oli tehty monesti rohkeita päätöksiä, pantu kaikki viimeisen kortin varaan. Melkein poikkeuksetta toimenpiteissä oli onnistuttu.

Rääkkylän tultua valituksi suvipitäjäksi kunnan markkinoinniseksi laadittiin Suvipitäjä-tunnus.

Tervehdyspuheen jälkeen kunnamiespariskunnaksi nimitettiin Aulis ja Annikki Pakarinen, joille ojennettiin nimityksen merkiksi perinteiset viikate ja harava.

Joensuun Puhallinorkesteri ja Rääkkylän Pelimannit soittivat. Humoristi Pekka Halttunen esitti ohjelmaansa kahteen otteeseen. Hänen roolihahmonsaa tällä kertaa oli ”Professori Hajamieli”

Helsingistä.

Rasivaaran Nuorisoseuran tanhuajat, Rikurilla, Tsupukat ja Rasikasvot esiintyivät. Varpasalon neitosten Salvia-ryhmä esitti näyttävän tanssiohjelmansa.

Kiteen, Liperin, Pyhäselän, Tohmajärven ja Rääkkylän kunnat kilpailivat tällä kertaa viikatteen teroituksessa. Teroitustyyliä ja viikatteen terävyyttä arvostelivat seppä Kalevi Hyvärinen, Rääkkylä-Seuran puheenjohtaja Aulis Pakarinen ja ”Severi Suhonen”, alias Esa Pakarinen. Voittajaksi he saivat Tohmajärven ”viikatteen liippaajan”.

Helsingin seudun rääkkyläläisten näytelmäryhmä, jota ohjasi Pekka Halttunen, esitti katkelman Väinö Linnan teoksesta ”Tuntematon sotilas”.

Suvipitäjä-heinähupa saatiin viettää kauniin kesäsään vallitessa. Hupasunnuntai päättyi kirkonkylän keskustassa, Rääkkylän Kauppa Oy:n pihassa, pidettyihin katutansseihin, jossa oli ennätysmäärä tanssijoita, noin tuhat henkeä. Tanssimusiikkia soitti Kari Kinnusen yhtye.

Heinähupa-viikonvaihteessa MTV:n kuvausryhmä taltioi filmille kesäistä rääkkyläläistä elämänmenoa, harrastustoimintaa ja asukkaitten arkista työtä sekä kesäjuhlamme ohjelmaa. Suvipitäjä-ohjelma Rääkkylästä esitettiin sarjan viimeisenä 12.8.1980. Heinähuvan aikana saimme tietää, että Suvipitäjä-ohjelmasarjaan tulee kuulumaan Kyläjuhla-osa, joka on yhteishanke ranskalaisen televisioyhtiön kanssa. Rääkkylällä oli onnea, kun kuntamme valittiin suomalaiseksi kunnaksi. Ranskalaiseksi kunnaksi oli valittu Etelä-Ranskasta Versols’n kunta. Rääkkylässä kyläjuhla kuvataan tulevan kesän Heinähuvasta, Versols’ssa tulevan kesän perinteisestä kyläjuhlasta.

Ilkka Simanainen

Koottu 2015 laatimastani Heinähuvasta Kihaukseen-historiikista.

Viimeistely 2017